

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح احتساب سابقه تدریس معلمان حق التدریس استخدامی
در آموزش و پرورش

بیان مسئله

در سال ۱۳۸۸ به موجب «قانون تعیین تکلیف استخدامی معلمان حق التدریسی و آموزشیاران نهضت سوادآموزی در آموزش و پرورش (مصوب ۱۳۸۸/۷/۱۵)»، دولت موظف گردید کلیه معلمان حق التدریس را در طی مدت ۵ سال از تصویب این قانون به استخدام آموزش و پرورش درآورد.

مشخصات طرح

دوره دهم - سال اول

همچنین براساس توافقنامه فی مابین وزارت آموزش و پرورش، سازمان تأمین اجتماعی، وزارت کار و امور اجتماعی و معاونت حقوقی و امور مجلس ریاست جمهوری، طرح بیمه تأمین اجتماعی معلمان حق التدریس برای اولین بار از اول مهرماه ۱۳۸۸ به اجرا درآمد و بر مبنای دستورالعمل ابلاغی وزارت آموزش و پرورش، معلمان حق التدریس مدارس دولتی توانستند با پرداخت سهم حق بیمه مطابق مقررات تأمین اجتماعی از خدمات و حمایت‌های تأمین اجتماعی (شامل بیمه درمان، بازنشستگی، از کارافتادگی، فوت، کمک هزینه ازدواج، بیمه بیکاری و...) استفاده کنند.

شماره ثبت:

۱۳۷

شماره چاپ:

۱۵۲

تاریخ چاپ:

۱۳۹۵/۵/۱۰

با وجود این به هنگام محاسبه سوابق بیمه‌ای و بازنشستگی با توجه به عدم پرداخت حق بیمه و بازنشستگی برای معلمان حق التدریس در طول مدت فعالیت آنها، سابقه‌ای برای آنها قابل لحاظ کردن نبود. در همین راستا و به منظور حفظ حقوق این افراد و احتساب سوابق فعالیت آنها به هنگام محاسبه سوابق بیمه‌ای و بازنشستگی، طرح مذکور در مجلس نهم ازسوی جمعی از نمایندگان به مجلس شورای اسلامی ارائه گردید با اتمام مجلس نهم این طرح با درخواست جمعی از نمایندگان مجدد در دستور کار مجلس دهم قرار گرفته است.

معاونت پژوهش‌های

اجتماعی - فرهنگی

دفاتر:

مطالعات اجتماعی

مطالعات حقوقی

ارزیابی کارشناسی طرح

۱. بررسی کلیات طرح

در طرح پیشنهادی مورد بررسی شرایطی در نظر گرفته شده است که معلمان حق التدریسی که به استخدام آموزش و پرورش در آمده یا در خواهند آمد بتوانند حق بیمه و بازنشستگی، سهم خود و دولت را که مربوط به سنوات خدمتشان است به صورت اقساطی به صندوق‌های بیمه و بازنشستگی پرداخت نمایند تا این سنوات خدمتی در احتساب سوابق این افراد در زمان بازنشستگی لحاظ گردد.

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۱۰۱۵۰۴۴

تاریخ انتشار:

۱۳۹۵/۷/۱۱

همان گونه که در قانون تأمین اجتماعی با صراحت عنوان شده است در مورد معلمین حق التدریسی، وزارت آموزش و پرورش مکلف بوده است به عنوان کارفرما در زمان اشتغال معلمان حق التدریس معادل ۲۷ درصد از حقوق و مزایای آنان را بابت حق بیمه (به نسبت ۷ درصد سهم بیمه شده و ۲۰ درصد سهم کارفرما) به سازمان تأمین اجتماعی پرداخت نماید و در غیر این صورت هر یک از این افراد در صورت مراجعه به واحدهای اجرایی صندوق تأمین اجتماعی و ارائه مدارک لازم جهت طرح موضوع در کمیته‌های ادعای سابقه و یا در صورت طرح دعوی در مراجع قضایی ذیربط کل سابقه کارکرد آنان منظور شده و از این بابت نیز هیچ مبلغی از افراد ذینفع توسط سازمان تأمین اجتماعی دریافت نخواهد شد و وزارت آموزش و پرورش مسئول پرداخت کل دیون مربوطه خواهد بود.

براساس آنچه گفته شد به نظر می‌رسد که عدم پرداخت حق بیمه و بازنشستگی معلمین حق التدریسی و عدم احتساب سابقه خدمتی این افراد از سوی وزارت آموزش و پرورش تخلف از قوانین جاری کشور بوده و طرح و تصویب قانون جدید کمکی به حل مشکلات موجود نخواهد کرد و در واقع طرح مذکور را می‌توان نوعی مساعدت در حق وزارت آموزش و پرورش دانست تا طرحی برای رفع مشکلات معلمین حق التدریسی.

۲. بررسی جزئیات طرح

در تبصره‌های «۱» و «۲» طرح پیشنهادی آمده است «مدت پرداخت اقساط، معادل سابقه خدمتی هر یک از معلمان خواهد بود» و «در صورتیکه به هر دلیل پرداخت اقساط توسط این افراد متوقف شود سابقه منظور شده متناسب با اقساط پرداخت شده خواهد بود».

براساس مفاد این دو تبصره در صورتی که برای مثال یکی از معلمان حق التدریسی با ۱۰ سال سابقه پس از پرداخت چند قسط حق بیمه مربوط به اولین سال خدمت فوت نماید، امکان برقراری مستمری بازمندگان برای خانواده وی وجود نخواهد داشت و یا در صورتی که این فرد از کارافتاده کلی غیر ناشی از کار شود نیز به دلیل ممنوعیت قانونی امکان برقراری مستمری از کارافتادگی کلی غیر ناشی از کار برای وی وجود نخواهد داشت و... درحالی که با توجه به مفاد قانون تأمین اجتماعی در هر دو حالت اشاره شده مستمری برای بیمه شده و بازمندگان وی از سوی سازمان تأمین اجتماعی برقرار خواهد شد و...

۳. تصویب طرح به شکل فعلی آثار منفی ذیل را به همراه خواهد داشت:

۱. معلمین حق التدریسی ملزم به پرداخت حق بیمه و بازنشستگی سهم خود و سهم کارفرما به صندوق بازنشستگی مربوطه خواهند شد و به این دلیل در بدو استخدام با یک بدهی سنگین ناشی از عدم اجرای قوانین مرتبط با بیمه و بازنشستگی که تکلیف کارفرما (وزارت آموزش و پرورش) بوده است مواجه می‌گردند که البته مقرر گردیده است که این بدهی سنگین را به صورت اقساط پرداخت نمایند.

۲. صندوق‌های بازنشستگی و بیمه‌ای مبلغ قابل توجهی را دریافت خواهند کرد که بابت آن تاکنون هیچ خدمتی ارائه نداده‌اند.

۳. وزارت آموزش و پرورش نیز از تخلف آشکار قانونی خود در رابطه با عدم پرداخت حق بیمه و بازنشستگی معلمین حق التدریسی که قانوناً مکلف به پرداخت آن به صندوق‌های بیمه‌ای و بازنشستگی بوده است مبرا خواهد شد.

۴. از آنجایی که اغلب معلمین پس از تبدیل وضع تابع ضوابط صندوق بازنشستگی کشوری شده‌اند عملاً این سوابق نمی‌تواند کمکی به آنها کند و باید مابه‌التفاوت انتقال از یک صندوق به صندوق دیگر را پرداخت نماید.

نتیجه‌گیری

با توجه به مطالب عنوان شده به‌نظر می‌رسد بر خلاف آنچه که در مقدمه (دلایل توجیهی) طرح اشاره شده است طرح پیشنهادی کمکی به معلمان حق‌التدریسی در جهت رسیدن به حقوق قانونی خود در رابطه با لحاظ شدن سنوات خدمتشان، به‌عنوان سوابق خدمتی قابل احتساب در صندوق بازنشستگی محسوب نمی‌شود، زیرا ایشان با استناد به قوانین موجود می‌توانند در جهت احقاق حقوق از دست رفته خود اقدامات لازم را معمول دارند. بنابراین تصویب طرح به شکل فعلی قابل توصیه نیست.

پیشنهاد

از آنجایی که راه حل قانونی این مشکل پرداخت حق بیمه معوق معلمان حق‌التدریسی توسط وزارت آموزش و پرورش است و با توجه به اینکه الزام دولت به وسیله مجلس شورای اسلامی از دو جهت مغایرت‌هایی با اصول هفتادوپنجم و پنجاه‌ودوم قانون اساسی دارد و همچنین با عنایت به اینکه پرداخت سهم کارفرما از سوی معلمان حق‌التدریس با قوانین جاری کشور در تناقض است؛ به‌نظر می‌رسد مشکل باید از طریق دیوان عدالت اداری حل گردد. اما با توجه به اینکه جمعیت معلمان مورد نظر تعداد معتناهی هستند و مراجعه حضوری همه آنها حتی با در نظر گرفتن اینکه دیوان عدالت اداری رأی وحدت رویه صادر نماید فرآیند اداری طولانی مدتی را می‌طلبد و مضاف بر این همه ذینفعان هم امکان احقاق حق خود را نیز ندارند بهتر است جهت سهولت کار و تسریع کل این فرآیند دولت محترم در راستای تحقق عدالت اجتماعی و عمل به تکالیف قانونی خود و اکرام جایگاه معلم؛ لایحه‌ای را با لحاظ کردن هزینه اجرای آن تقدیم مجلس محترم شورای اسلامی نماید.

